889/12

Den 10. april 2012 blev i sag nr. 80.596:

xxxxx xxxxxxx xxxxxx
xxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har livsforsikring i Danica Pension. Han klager over selskabets afvisning af at yde helbredsbetingede ydelser efter den 1/12 2010.

Selskabet henviser til, at klagerens generelle erhvervsevne efter dette tidspunkt ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen berettiger til helbredsbetingede ydelser ved en nedsættelse af erhvervsevnen med 2/3 eller derover.

Klageren er født i 1963 og har været beskæftiget i den grafiske branche frem til 2004. Han var herefter involveret i nogle ejendomsprojekter. Da ejendomsmarkedet gik ned, fik han job som projektleder med udbedring af skimmelsvamp. I juli 2008 fik han en nethindeløsning og blev sygemeldt.

I sin klage til nævnet har klageren bl.a. anført:

> "Jeg ønsker konkret at mine månedlige udbetalinger af erhvervsevnetab genoptages med tilbagevirkende kraft fra december 2010 - og indtil der ligger en endelig afklaring fra Jobcenter/ … Kommune/min praktikplads omkring min arbejdsevne og mit endelige indkomstgrundlag. Min arbejdsevne praktik er indtil videre forlænget til 24. juli 2011 for nærmere afklaring."

Ved brev af 9/6 2011 har selskabet hertil bl.a. bemærket:

"I september 2008 modtager vi en anmeldelse fra [klageren] (bilag …), og en lægeattest fra hans læge (bilag …). Det fremgår heraf, at [klageren] har været sygemeldt siden 3. juli 2008 på grund af dobbelt nethindeløsning. I første omgang bevilger vi udbetaling ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling fra karensperiodens udløb den 3. oktober 2008 til den 1. februar 2009. Perioden forlænges efterfølgende flere gange, idet vi løbende indhenter oplysninger til vurdering af [klagerens] helbredstilstand.

På baggrund af blandt andet speciallægeerklæringer fra speciallæge i øjensygdomme … (bilag … og …), stopper vi udbetalingen ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling den 1. april 2010. Vi vælger efterfølgende at indhente oplysninger om [klagerens] psykiske tilstand, og forlænger udbetalingen til den 1. december 2010. Her stopper vi udbetalingen og fritagelsen for indbetaling, idet vi ikke længere anser [klagerens] generelle erhvervsevne for at være nedsat til 1/3 eller mindre af den fulde erhvervsevne.

Klagen

[Klageren] klager over, at vi har stoppet udbetalingen ved tab af erhvervsevne og fritagelsen for indbetaling.

Danica Pensions afgørelse

Til det skal vi anføre, at vi fastholder den trufne afgørelse.
…
På baggrund af overlæge …'s speciallægeerklæringer fra januar og maj 2010 (bilag … og …) vurderer Danica Pensions neurologiske lægekonsulenter, at [klagerens] syn er stabilt og nethinderne sidder på plads. Synet er reduceret men ikke nævneværdigt, og er ikke ødelæggende for hans generelle erhvervsevne. Hans nuværende synsstyrke berettiger til kørekort, han kan betjene PC og klare opgaver, der ikke stiller specielle krav til synet.

På baggrund af speciallægeerklæring fra … (bilag …), journal fra Psykiatrisk Center … (bilag …) og udtalelse fra psykolog … (bilag …) vurderer Danica Pensions psykiatriske lægekonsulent, at [klagerens] generelle erhvervsevne ikke er nedsat til 1/3 eller mindre. Af erklæringen fra … beskrives ingen væsentlig psykopatologi (psykisk sygdom). Dette bekræftes af …'s udtalelse fra oktober 2010, hvor hun konkluderer, at der ikke er mistanke om sygelig depression, men at [klagerens] psykiske vanskeligheder har karakter af en normalpsykologisk reaktion. Journalen fra Psykiatrisk Center … konkluderer ligeledes, at der ikke er tale om alvorligere psykopatologi, og der vurderes ikke at være væsentlige angst eller depressionssymptomer, som ikke vil kunne klares af støttende psykoterapi ved henvisende praktiserende psykolog. Vi må konkludere, at der ikke foreligger psykisk sygdom af betydning for erhvervsevnen.

Vi er klar over, at [klageren] for tiden er i virksomhedspraktik. Dette udsætter i sig selv ikke vores afgørelse af sagen. Der er gået langt over 18 måneder fra første sygedag, og der er ikke tvivl om, at helbredstilstanden er stabiliseret, så den generelle erhvervsevne kan vurderes. Vi fastholder derfor, at udbetalingen og fritagelsen for indbetaling er ophørt 1. december 2010. Det er vores vurdering, at [klageren] med de helbredsmæssige begrænsninger og skånebehov han har, er i stand til at varetage et arbejde, der gør ham i stand til at tjene mere end 1/3 af, hvad der er normalt for arbejdsdygtige personer med samme alder og uddannelse m.m. kan tjene."

I brev af 11/7 2011 til nævnet har klageren henvist til et brev af samme dato fra ham til selskabet. I brevet til selskabet har klageren bl.a. anført:

> "Uenighed omkring Danica Pensions forsikringsbestemmelser:
> Det fremgår af forsikringsbestemmelserne på side 4 (vedl. bilag …) *'Selskabet kan flere gange udskyde vurderingen af det længerevarende erhvervsevnetab'.*
> At det fremføres der er gået langt over 18 måneder og selskabet har udskudt vurdering en gang er ingen argumentation for at lukke sagen - og det står i strid med jeres forsikringsbestemmelser som beskriver 'et *begrænset tidsrum',* hvilket der er tale om i denne sag (indtil … kommune træffer afgørelse så jeg kan fritstilles til det ordinære arbejdsmarked med fleksjobvisitation).
>
> Uenighed omkring forsikringstager har mistet mere end 2/3 af tidligere indtægt:
> Jeg har tidligere dokumenteret jeg siden november 2010 kun modtager kontanthjælp.
> Som forklaret på mødet er jeg fuldstændig uden muligheder for at modtage andre ydelser i forbindelse jeg er i virksomhedspraktik som aflønnes med kontanthjælp, hvilket også fremgår tydeligt af dokumenterne fra Jobcenter … som I tidligere har modtaget.
> Af anmeldelsen sygdom/ulykke september 2008 fremgår mine indkomstforhold 50 t.kr/md. (Vedl. bilag …) min indkomst er i dag under 13 t.kr./md. hvilket er langt under 2/3 af min tidligere indtægt før sygdom/ulykke i 2008."

Ved brev af 26/7 2011 til nævnet har selskabet hertil bl.a. bemærket:

> "Vedr.: 'Uenighed omkring Danica Pensions forsikringsbestemmelser'
> [Klageren] henviser til forsikringsbetingelserne, hvor der står, at selskabet kan udskyde vurderingen af det varige erhvervsevnetab.
>
> Som udgangspunkt vurderer vi den generelle erhvervsevne, når sygdomstilstanden har stabiliseret sig et sådant omfang, at den fremtidige erhvervsevne kan vurderes. Denne vurdering foretages under alle omstændigheder senest, når forsikrede har været uarbejdsdygtig i 18 måneder. Hvis tilstanden ikke har stabiliseret sig, og den fremtidige erhvervsevne ikke kan vurderes, er der mulighed for, at udskyde den varige vurdering i et begrænset tidsrum. I dette tilfælde, hvor vi vurderer, at den generelle erhvervsevne kan vurderes, finder vi ikke grundlag for at udskyde den midlertidige vurdering yderligere.
>
> Vedr.: 'Uenighed omkring forsikringstager har mistet mere end 2/3 af tidligere indtægt'
> Som nævnt i vores brev fra den 9. juni 2011, vurderer vi, at [klageren] ikke har mistet evnen til at tjene mere end 2/3 af, hvad en arbejdsdygtig person med tilsvarende alder, uddannelse m.m. kan tjene. Det er i den forbindelse uden betydning, om den aktuelle indtægt er kontanthjælp, arbejdsløshedsunderstøttelse el.lign."

I psykiatrisk speciallægeerklæring af 5/1 2010 hedder det bl.a.:

> "**Konklusion**
>
> 46-årig mand, som efter nethindeløsning i juli 2008 har været langtidssygemeldt og fortsat så handicappet, at han ikke har kunnet genoptage sit arbejde og heller ikke har fungeret tilfredsstillende i en arbejdsprøvning. Der er divergerende forklaringer om årsagen dertil. Klienten angiver, at han både ser dårligt og har mange smerter omkring øjnene, som har spredt sig ud i ansigtet, hvilket han relaterende til de indgreb, der er foretaget og det fremmedlegeme, som er blevet indsat i højre øje. Ikke desto mindre er det blevet vurderet, at klientens

øjenlidelse ikke er et afgørende handicap i forhold til en arbejdsfunktion. Udover nethindeløsning i højre øje har han en 'rift i nethinden i venstre øje', hvorfor han i en periode frygtede for at skulle blive helt blind.
Klienten har tidligere været højt fungerende med stort ansvar som leder og med selvstændig virksomhed. Har altid været særdeles fysisk aktiv, og hans aktuelle situation er således på alle måder et stort tab. Klienten har formentlig reageret med en depression, har i hvert fald haft vægttab og søvnforstyrrelse, nedsat stemningsleje og isolationstendens. Gennem det seneste 1/2 år angiver klienten, at hans psykiske tilstand er blevet noget bedre. Han mener imidlertid, at han, grundet sin øjenlidelse, ikke er i stand til at påtage sig et arbejde på normale betingelser.

Klienten har været igennem arbejdsprøvning med nogle arbejdsfunktioner, som ligger langt under det funktionsniveau, som han tidligere har haft, hvilket jo formentlig også har haft en negativ indflydelse på hans psykiske tilstand. Han fremtræder imidlertid ikke depressiv eller opgivende i relation til livsindhold, men nok i relation til at kunne fungere på arbejdsmarkedet.
Ved samtalen fremstår klienten uden væsentlig psykopatologi, men han er meget talende, noget insisterende og man får nærmest indtryk af en 'belle indifference'. Det bemærkes at klienten ser ud som han har svært ved at orientere sig i konsultationen og på trappen. Klienten er selv inde på, at hans funktionsnedsættelse kan have en psykisk komponent, men at det ikke er hans primære handicap, da funktionsniveauet fluktuerer med symptomerne fra øjnene, herunder trætbarhed ved intens brug af synsfunktionen.
Klienten har gennemdiskuteret sin situation med psykolog, og der er næppe mere at opnå af den vej. Farmakologisk kunne det overvejes at forsøge behandling med pregabalin for ansigtssmerterne, som på beskrives som være af neurogen natur.
Klienten står for at skulle overgå til kontanthjælp her til januar og det vil selvsagt lægge yderligere pres på ham og familien. Denne forværring af hans sociale situation kan evt. mindske sandsynligheden for en succesfuld tilbagevenden tilbage til arbejdsmarkedet. En midlertidig pensionering kunne overvejes. Klienten vil sandsynligvis af egen drift søge at blive selvforsørgende, når hans tilstand tillader det, idet han har stærke independente træk i karakteren."

I øjenspeciallægeerklæring af 22/1 2010 hedder det bl.a.:

"Konklusion og resume
Juli 2008 højresidig nethindeløsning for hvilken der foretages operation. Efterfølgende er der moderat nedsat syn på højre øje, formforvrængning og dobbeltsyn når begge øjne anvendes. Dobbeltsynet bedres i nogen grad med prismebriller, men imidlertid har patienten ikke været i stand til at genoptage sit synskrævende arbejde som byggeleder indenfor byggebranchen.

Begge øjnes nethinder sidder på plads. Idet han er nærsynet, er der en øget risiko for ny nethindeløsning, risikoen er dog ikke afhængig af, om han har almindeligt arbejde eller almindeligt dagligdags gøremål. Han bør dog nok undgå aktiviteter som indebærer risiko for slag mod ansigtet f.eks. kampsport.
Hans synsstyrke berettiger til kørekort, men selv føler han sig ikke i stand til at køre bil på betryggende vis.
Svar på specifikke spørgsmål:
1. Diagnose amotio retinae dx. (højresidig nethindeløsning) og foramen retina sin. (hul på venstre øjes nethinde)
2. Skånebehov. Deltagelse i arbejdsmarkedet vil ikke øge risikoen for ny nethindeløsning, og der er af den grund ikke skånebehov. Patienten er imidlertid ikke i stand til at vareta-

ge synskrævende jobfunktioner, hvorfor han ikke vil kunne varetage sådant et arbejde tilfredsstillende grad.

3. Der spørges om sammenhæng mellem forsikredes opfattelse af skånebehovet. Jeg har forsøgt at afdække forsikredes opfattelse af skånebehovet, og er kommet frem til at han finder fodbold for risikabelt (han har tidligere spillet en del fodbold), dette er muligvis en fornuftig indstilling afhængig af, hvordan kampen afvikles.
4. Med hensyn til forbedring/forværring er det muligt patientens brillestyrke med tiden vil ændre sig i retning af yderligere nærsynethed. Dette vil sandsynligvis kunne korrigeres med brilleglas. Der er ikke umiddelbar udsigt til forværring i form af ny nethindeløsning."

I erklæring fra samme øjenlæge af 28/5 2010 hedder det endvidere:

"Konklusion
Øjenstatus præcis som ved undersøgelsen den 18.01.10.
…
Udover disse forhold er patientens kroniske smerter i kinden en begrænsende faktor for hans arbejdsformåen. Især pga. den sløvende virkning af smertestillende medicin. Det er kendt at kirurgi kan efterfølges af smerter i lang tid efter operationen. Det er ikke muligt at forudse, hvor længe smerterne vil være tilstede."

I journalnotat fra 26/8 2010 fra et psykiatrisk center, hvor klageren er blevet behandlet hedder det bl.a.:

"**Konklusion**
47-årig mand i fortsat livskrise efter hovedtraume, hvor han har mistet en stor del af synsevnen. Kriseforstærket af aktuel skilsmisse med ex-hustru, som synes at forhindre pt. i kontakt til børnene, hvilket er meget smertefuldt for ham.
Der er ingen alvorligere psykopatologi fundet ved aktuelle undersøgelse og der vurderes ikke at være væsentlige angst- el. depressionssymptomer, som ikke vil kunne klares af støttende psykoterapi ved henvisende praktiserende psykolog, hvilket pt. vurderes at være berettiget til, efter henvisning fra praktiserende læge.

Pt. ønsker da også at genoptage kontakt til tidl. psykolog ...

Derudover har pt. kroniske smerter efter en operation af hø. øje, som meget vel kan være trigeminus-neuralgi med ikke ubetydelige gener og deraf flg. psykisk stress.

/F 43.2 tilpasningsreaktion/"

Af psykologudtalelse af 28/10 2010 fremgår bl.a.:

"Jeg har fulgt [klageren] til nu, og gennem vore samtaler været vidne til hans ihærdige genoptræning. og handlekraft, stabilitet og mange gange optimisme, selvom han udover sit handicap har måttet tage vare på mange andre svære opgaver i sit liv. Derfor har han også formået at forbedre sit syn en hel del, og han har også gennem medicin og planlægning af dagen med hvilen og afgrænsede arbejdsopgaver i hjemmet, fået minimeret de svære smerter i hovedet, der plager ham næsten hele tiden.

Almindeligvis vil selve hans traumatiske oplevelse samt det faktum, at blive næsten blind fra det ene øjeblik til det andet, og erkende at skulle være syns- og smertemæssigt handicappet formodentlig resten af sit liv, præge hans følelsesliv i lang tid, i retning af sorg, vrede, afmagt

og angst for fremtiden. Deler en naturlig følelsesmæssig reaktion og ikke nødvendigvis tegn på en klinisk depression.

Det er derfor min vurdering udfra vores efterhånden lange terapeutiske forløb, at [klageren] ikke lider af en klinisk depression .(se også anke fra Psykiatrisk center, …) Det er dog vigtigt at forstå, at hvis han bliver sat i arbejdssituationer, der betyder stress og utryghed, situationer der ikke tager hensyn til hans handicap, kunne det resultere i en vedvarende depressiv tilstand.

Jeg har også læst referaterne af alle hans undersøgelser, og så vidt jeg kan se, fremgår det, at han har opnået sit optimale niveau synsmæssigt og smertemæssigt. Det vil betyde, at hans arbejdsevne vil være nedsat med mere end 2/3.

Jeg er imidlertid ikke i tvivl om, at hvis [klageren] får de rette arbejdsmæssige rammer, der tager hensyn til hans tidsmæssige og smertemæssige handicap, vil han også psykisk være fuld i stand til at udføre og leve op til de arbejdsmæssige krav."

I forbindelse med, at klageren i foråret 2011 er blevet arbejdsprøvet har arbejdsgiveren i brev til kommunen af 9/5 2011 bl.a. anført:

"Status vedr. de foregående 12 uger med virksomhedspraktik hos … Malerfirma er, at vi har forsøgt med div. forskellige af [klagerens] tidligere og rutineprægede arbejder, så hans syn skal belastes mindst muligt, herunder arbejdsplanlægning, arkiv, telefonsamtaler og lidt tilbudsarbejde.

Hans effektive arbejdstid har i forløbet de første 12 uger været 8 - 12 timer/pr. uge.

Jeg har tidligt i praktikforløbet haft en samtale med [klageren] om der var mulighed for forbedringer af hans synshjælpemidler (briller) som ser meget stærke ud.
På foranledning af rådgivning fra specialoptiker ... Statens Øjenklinik har [klageren], efterfølgende i virksomhedspraktikken, fået lavet et sæt specielt formtilpassede kontaktlinser hos Synoptik, hvilke er betalt for egen regning.
Disse linser kan [klageren] nu anvende som almindeligt afstands hjælpemiddel, men de skal kombineres med prisme/skærm/læsebriller (som skal kompensere for hans dobbeltsyn). Brillerne er nødvendige, hvis han skal kunne udføre kontorarbejde og herunder læse en tekst.

Vi håber på denne synshjælpemiddel-kombination vil kunne forbedre [klagerens] mobilitet og dermed måske også bidrage til han kan blive lidt mere effektiv i det daglige arbejde."

I udtalelse fra en virksomhedskonsulent i kommunens jobcenter af 27/7 2011 hedder det bl.a.:

"**Til hvem det måtte interessere**

Det skal hermed bekræftes at [klageren] (cpr. …) er tilmeldt Jobcenter … som kontanthjælpsmodtager. [Klageren] har siden 2008 modtaget sygedagpenge som følge af nethindeløsning på højre øje. Siden august 2010 har [klageren] modtaget kontanthjælp. Han er efterfølgende opereret, men har efterfølgende haft moderat nedsat syn på øjet, formforvrængning og dobbeltsyn når begge øjne anvendes. [Klageren] har ikke været i stand til at påtage sig arbejde på fuld tid eller deltid arbejde grundet smerter og træthed. øjenlæge oplyser medio

2011 at synsnedsættelsen er stabiliseret. [Klageren] har deltaget i praktikforløb hos tidligere arbejdsgiver i seks måneder, men har ikke kunnet deltage i praktikforløb på fuld tid og det har ikke ført til beskæftigelse.

Det er undertegnedes vurdering at [klageren] har en stærk arbejdsidentitet. Det er også undertegnedes vurdering bl.a. gennem dialog med praktikstedet, at [klageren] er arbejdsom og yder hvad han er i stand til. Endelig skal det oplyses at [klageren] velvilligt har deltaget i alle de aktiviteter Jobcenter … har givet mulighed for.

Da det pt. er uvist om [klageren] er og vil være i stand til at arbejde på ordinære vilkår er [klageren] pt. ved at blive udredt for sin arbejdsevne. Det er ikke muligt at fastslå hvor længe dette vil tage. Det skal i den forbindelse oplyses at han ikke kan modtage andre ydelser end kontanthjælp, hvorfor det må siges at [klageren] er fastlåst i sin økonomiske situation indtil der foreligger afklaring i hans sag."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"Ved midlertidig uarbejdsdygtighed forstås, at forsikrede fuldstændigt er ude af stand til at passe sit nuværende arbejde.

Hvis forsikrede har været uden erhvervsmæssig beskæftigelse i mere end 12 måneder forud for 1. sygedag, eller ved ulykkestilfælde skadedagen, sker der ikke udbetaling ved midlertidig uarbejdsdygtighed.

Udbetaling ved midlertidig uarbejdsdygtighed sker for et begrænset tidsrum. Selskabet er berettiget til at gøre den fortsatte udbetaling betinget af, at forsikrede fortsat er uarbejdsdygtig. Ret til udbetaling bortfalder, når forsikrede ikke længere er uarbejdsdygtig. Udbetaling ophører i alle tilfælde ved forsikringens ophør.

Når selskabet efter reglerne om længerevarende tab af erhvervsevne har vurderet, at forsikrede længerevarende har mistet erhvervsevnen, ophører forsikredes ret til udbetaling ved midlertidig uarbejdsdygtighed. Udbetaling efter reglerne om midlertidig uarbejdsdygtighed ophører under alle omstændigheder, når forsikrede har været midlertidig uarbejdsdygtig i 18 måneder.

Længerevarende tab af erhvervsevne

Fortsætter forsikrede med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i et sådant omfang, at hans fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes erhvervsevne længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre. Denne vurdering foretages under alle omstændigheder senest, når forsikrede har været midlertidig uarbejdsdygtig i 18 måneder. Selskabet kan for et begrænset tidsrum en eller flere gange udskyde vurderingen af det længerevarende erhvervsevnetab. Så længe udskydelsen varer, sker der udbetaling efter reglerne om midlertidig uarbejdsdygtighed.

Forsikredes erhvervsevne anses for længerevarende at være nedsat til 1/3 eller mindre, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.

Offentlige ydelser og tilskud, som forsikrede modtager direkte eller indirekte, for eksempel via arbejdsgiver, som led i en beskæftigelsesordning, herunder fleksjob, betragtes sammen

med forsikredes løn fra arbejdsgiver som indtægt for forsikrede i vurderingen af erhvervsevnen jf. ovenfor."

Nævnet udtaler:
Af forsikringsbetingelserne fremgår, at der maksimalt kan ske udbetaling af midlertidige ydelser i 18 måneder. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet er overgået til en vurdering af klagerens generelle erhvervsevne som sket.

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de lægelige og kommunale oplysninger, finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hans generelle erhvervsevne er nedsat med 2/3 eller derover efter den 1/12 2010.

Nævnet kan derfor ikke pålægge selskabet at udbetale helbredsbetingede ydelser efter dette tidspunkt.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen